

Student Nordrup vanærer politimester Ole Rømer i en prædiken i Trinitatis Kirke, 1706

Rigsarkivet, Københavns Universitet

Acta consistori, 16. og 23 oktober

Transskriberet af Jesper Vang Hansen, juli 2006

I forlængelse med politimesterembedets oprettelse i 1683 fik København kort efter (1686) en inkvisitionskommissionen, der havde til opgave at opklare kriminalsager for derefter at sende den mistænkte til den rette domstol. Inkvisitionskommissionen, der efterhånden blev en selvstændig retsinstans/domstol, blev først nedlagt i 1851 og havde til huse i Stokhuset.

I 1706 fungerede kommissionen som en slags afhøringsinstans, hvor man i tilfælde af manglende tilståelse, måtte bruge "pinlig forhør", dvs. tortur. Nedenstående sag om fornærmelse af embedsmand i funktion, synes at have en særstilling. Her fungerede konsistoriet som inkvisitionsmyndighed, sandsynligvis fordi politimesteren selv havde sæde i konsistoriet og fordi den formastelige student, hørte under universitetets myndighed. Inkvisitionen havde til formål, at placere et strafansvar og det var så derefter op til Politimesteren at tage stilling til videre sagsforløb.

16. October

Pkt. 4. Hr. Politie-Mester Etats=Raad Ole Røemer proponerede, at som det er over heele Byen, at én studiosus ved nafn Nordrup skal forleden Søndag til aftensang i Trinitatis Kirche have holdt én meget forargerlig Prædiken, hvor hand har henført aldtting til den handel hand har haft for nogen tiid siden med Politie= Betientene, som hannem arresterede, og derhen appliceret én heel hob Bibleske sprog, som ere stor deel studiosi, som tilstæde var, viide at referere, da begierte Hr. Politie Mesteraf Rector Magnificus og Consistorio, at de ville lade sig denne Sag være angelegen med at inquirere om samme Studentioris formastelse at hand kunde blive anseet andre til et eksempel.

Abiit Hr. Politie=Mester Etats=Raad Ole Røemer.

23. October, Pkt. 1

Rector Magnificus efter Etats=Raad og Politi=Mester Ole Roemers forhen forrige Consistoriidag indførte Begiering, at der maatte skee inquisition over Nordrups Prædichen, som i nest foregaaende Consistorii act findis indført, berettede at have haft bemeldte Hans Nordrup for sig og inquireret om aldt, hvis man viste om samme Prædichen, da hand noch meesten parten vedstod ordene, men iche ville have dem saadan forstanden, og da Rector hafde begieret af ham hans Prædichen, havde hand svaret, at hand iche hafde samme Prædichen skreven, beraabendis sig paa alle de der kiendte ham, at det var iche hans manere at skrive sin Prædichen, hvorfor Rector nu hafde ladet ham indstefne for Consistorio, og svare til hvis spørgsmaal, som til hannem derfor for Retten kunde gøres; herpaa blev Hans Nordrup indkaldet, som fremkom for Retten, og efter anden foregaaende formaning blev adspurgt

Qv. 1 om hand iche hafde sagt i sin prædichen Søndagen d. 19 Dominica Trinitatis om eftermiddagen i Trinitatis Kirke, at Moses var Guds egen beskichede Politie=Mester, og allegeret én Locum af Deatr. XIII hvorledis skulle handlis med affald fra religionen, hvorpaa hand svarede joe.

2. qvæst: Rector tilspurte hannem atter, om hand iche hafde sagt, nu gaaer det anderledis til, et løs rycte er angiveren, egne passioner ere domrer, og for resten staaer Retten i spydstageis, hvortil hand svarede, at hand nefnte det iche saae, at det var nu, men at hvor det saaledis gich til, der er én slet Politie.

3. qvæst: Om hand iche talte om én ung Studentere, som hvad Timotheus ung Theologie Studiosus, som hafde et got testimonium, og én berømmelig attestus Beskreven, at hand var med Paulo paa reisen paa én Søndag, hvilchst hand vedstod sig at have sagt.

4. Qvæst: Om hand iche har sagt, at samme Paulus og Timotheus kommer ved én flod uden for Staden, hvor de bleve angreben af Høvedsmændene, hvortil hand svarede Ja.

5. Qvæst: om hand har sagt, at Magistraten lod dem føre paa Raadstuen og reft Klæderne af dem, og Befalede at man skulle hudstrygge, og kaste dem i Fængsel, hvortil hand svarede Ja.

6. Qvæst: Og at Sluttermændene, som skulle tage vare paa dennem. Saae dem an for to smuche unge mennisker, der intet ondt hafde giort, og hand tog dem ind i sit Kammer Huus og tog dem til Bords etc: hvortil hand svarede Joe, undtagen de Ord "de smuche unge Mennisker".

7. Qvæst: om hand iche hafde sagt, at Høvedsmændene sendte deris Politiebetiente, som man kalder dem hos os, eller efter ordets bemerchelse i sproget, Bøddelknechte til Sluttermændene, at hand skulle slippe dem løs, hvortil hand svarede, at hand havde sagt det.

8. Qvæst: Om hand iche hafde talt om Susanna, som blev beskyldt af tvende arrige, skulche for høreris, og at én liden Propheteske Dreng bandt Munden paa dem med et Spørgsmaal, og saaledis confuederede dem, hvortil hand svarede Ja sig det at have sagt.

Qv. 9 om hand iche lagde dette endeligen til, at de som beskyldte andre for kætterie, skulle see til, at de iche selv vare Kættere, hvortil Nordrup svarede, at det var én ting hand kunde vedstaae, som hand dog iche hafde sagt.

Efter at Nordrup var udviist, gich samtlige Professorum tanchis ud derpaa, saasom man nu efter Hr. Politie= Mesters Begiering hafde forrettet én inquisition act imod Nordrup angaaende de beskyldede ord i hans Prædichen, saa skulle denne inquisition mod hans svar comuniceris Hr. Etats Raad og Politie=Mester Hr. Ole Røemer, hvad viidere derudi hand vill foretage imod Hans Nordrup, Saasom Hans Nordrup blev bestandig derved, at hans hans meening var iche saa, som hand beskyltis. Hvorpaa blev Hans Nordrup indkaldt og befalet, at blive tilstede indtil Sagens Uddrag.